

slo

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Schrijfportfolio

hulpmiddel bij het volgen van de
schrijfontwikkeling van je leerlingen

Landelijke netwerkdag taal in het basisonderwijs
Online 6 oktober 2020

Monica Koster vervangt Bart van der Leeuw, SLO
Mireille Louwers, BS De Regenboog Schijndel

1

slo

Leerlijn - SLO
Schriftelijke
taalvaardigheid

Schrijfproces

Formatief
evalueren

Werk in
uitvoering

2

 een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

sectoren ▾
 thema's ▾
 instrumenten
 over SLO ▾
 🔍

home • vakspecifieke thema's • peer response

Leren schrijven met peer response en instructie in genrekennis

<https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/nederlands/peer-response/>

3

De leerlijn voor de basisschool

- SLO project
- Tekstsoorten uit het Referentiekader Taal voor schrijfvaardigheid

Elke lessenserie:

- 12 lessen per leerjaar
- integreert verschillende taalvaardigheden (lezen, schrijven, mondelinge taalvaardigheid)
- geeft instructie in het leren schrijven én bespreken van teksten met maatjes ('peers')
- biedt materiaal voor zelfstandig werken (met leerling boekjes voor de groepen 6-7-8 en werkbladen voor de groepen 4-5) en een beknopte handleiding per leerjaar voor de docent als begeleider.

4

Schrijf- opdrachten

Leerjaar	Thema	Genre 1	Genre 2	Genre 3	Focus v. instructie	Taalmiddelen
Groep 4	Dicht bij mij	Verhalende teksten	Brieven aan bekend en onbekender persoon	-	Verhalen: beginzinnen, episodes, eindes, schrijven met details -Brieven: toon aanpassen aan publiek	Woorden die toon bepalen (aanhef, inhoud, afsluiting)
Groep 5	Buiten spelen	Verhalende teksten	Beschrijving van geheime plekken	Instructie teksten	Beschrijving van tijd en plaats	Woorden die tijd en plaats aanduiden
Groep 6	Dieren	Verhalende teksten	Beschrijving van dieren	-	Precies beschrijven en vergelijkings-woorden	'Erbij'-woorden en vergelijkings-woorden
Groep 7	Jezelf en anderen/Vriendschap	Beschrijving van jezelf of anderen	Betogende teksten	-	Opsomming en uitleg	Opsomming-woorden en uitlegwoorden
Groep 8	Afscheid van de basisschool	Verhalende teksten	Instructie-teksten	-	Bepaling van tijd en plaats	Woorden die tijd en plaats aanduiden

5

Tussendoor

Waar haalt onze school de leerlijn voor schrijfvaardigheid vandaan?

Praten we daar wel eens met het hele team over?

6

Pijler 1:

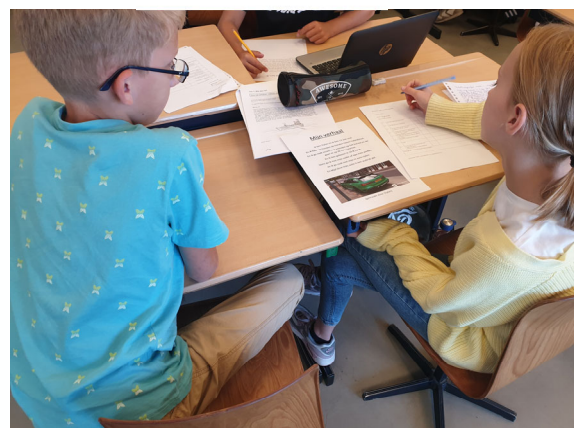
Aandacht voor het schrijfproces

7

Pijler 2:

De kracht van tekstbespreking

De regels van deze bespreking:

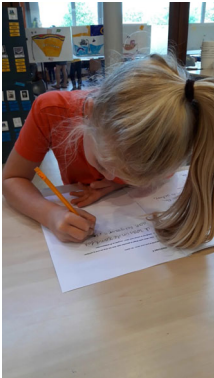
1. Lees elkaars tekst.
2. Vertel wat je goed vindt aan de tekst en waarom.
3. Vraag wat de schrijver wil veranderen om de tekst beter te maken.
4. Vertel de schrijver of je het eens bent met wat beter kan. Leg uit waarom.
5. Geef de schrijver tips voor hoe de beschrijving beter kan.
6. Kijk of je nog andere plaatsen ziet waar de beschrijving beter kan.

8

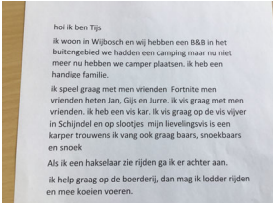

slo

Pijler 3:

Volgen van de schrijf-ontwikkeling

9

slo

Tussendoor

In welke van de drie pijlers (schrijfproces, tekstbespreking, volgen schrijfontwikkeling) herken je jouw school het meest?

Welke 4^e pijler zou je willen toevoegen?

10

slo

Schrijven en formatief evalueren

Waar werkt de
leerling naartoe?

1F
2F
3F
4F

Waar staat de
leerling nu?

Hoe komt de leerling naar
de gewenste situatie?

11

slo

Formatief evalueren 1

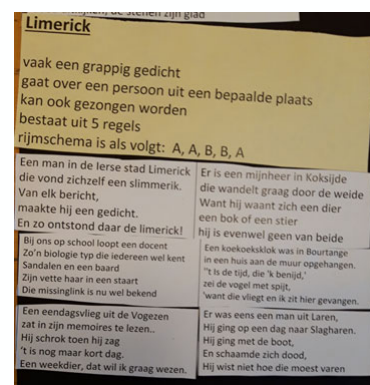
Waar werkt de
leerling naartoe?

1F
2F
3F
4F

Waar staat de
leerling nu?

Hoe komt de leerling naar
de gewenste situatie?

12

slo

Formatief evalueren 2

Waar werkt de leerling naartoe?

1F
2F
3F
4F

Waar staat de leerling nu?

Hoe komt de leerling naar de gewenste situatie?

Schar groep 8
11 jaar

Ik ben ongeveer in groep 3/4 begonnen met schrijven. En het begon met stempelen en vriendenboekjes en met overschrijven. En ongeveer begon ik in groep 5 met gedichtjes schrijven voor moederdag en vaderdag. Bij mij ging het eerst best wel moeilijk. Maar ja gewoon goed oefenen. En het ging toen steeds beter. Ik laat wel even zien hoe ik toen mijn schreef Saar. Ik kon het niet helemaal doen hoe ik het deed want het is al lang geleden. Ik schreef meestal altijd: mama, papa, Saar, paard is de en nog veel meer. En nu zit ik in groep 8 en in groep 7 heb ik een verhaal geschreven ik over 20 jaar. En ik wil nog heel graag beter kunnen schrijven en beter kunnen beginnen met het begin van de zin. Doeiii!

13

slo

Formatief evalueren 3

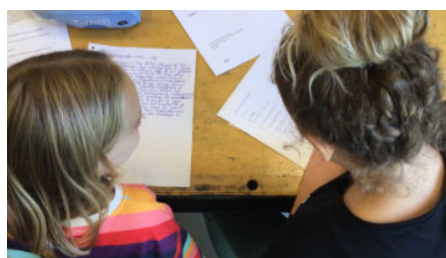
Waar werkt de leerling naartoe?

1F
2F
3F
4F

Waar staat de leerling nu?

Hoe komt de leerling naar de gewenste situatie?

Criteria-eisen

Naam:

Naam feedbackgever:

emoticons

1. Onderwerp: Mijn leven		
2. Het publiek is jouw klas		
3. Je beschrijft dingen die veel kinderen nog niet weten		
4. Je gebruikt opsommingwoorden om de beschrijving levendig en precies te maken		
5. Je gebruikt komma's en leestekens om beschrijving levendig en precies te maken		
6. Je tekst is ongeveer 12 regels		
7. Titel		

Voorbeeld in groep 6-7-8 van BS De Regenboog

14

slo

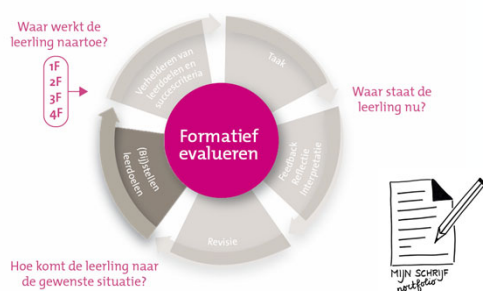
Formatief evalueren 4

15

slo

Formatief evalueren 5

16

slo

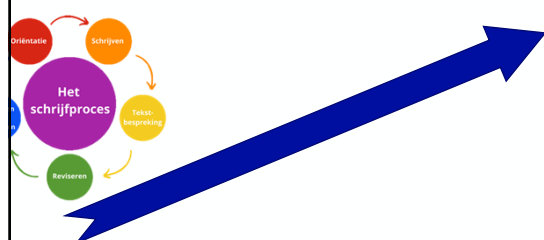
Samenhang: schrijfproces en formatief evalueren

17

slo

schrijfproces en het schrijfleerproces

18

Tussendoor

Welke stap(pen) uit de cyclus FE zou in jouw lespraktijk een echte verrijking en verbetering betekenen?

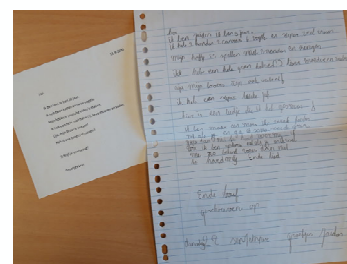
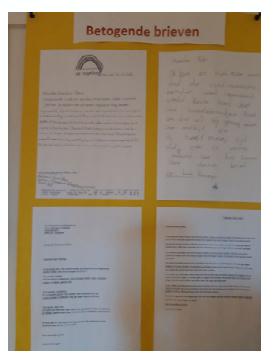
Hoe moeilijk/makkelijk is die stap te realiseren?

19

'Sjablonen didactiek' en
kinddoelen per taalblok

Blok 14		Ik stel vóór het schrijven het schrijfdoel en lezerspubliek vast	
Blok 14		Ik kan mijn tekst rijker maken door gebruik te maken van opsommingen en uitlegwoorden	
Blok 14		Ik kan verhalen, instructies, betogende en beschrijvingen schrijven	
Blok 14		Ik weet waar ik een dubbele punt en aanhalingstekens moet gebruiken	
Blok 15		Ik weet in welke genres verhalen worden ingedeeld	
Blok 15		Ik kan conclusies en gevolgen in mijn teksten helder benoemen	
Blok 15		Ik kan mijn mening over teksten beargumenteren	
Blok 15		Ik kan verschil in formeel en informeel taalgebruik herkennen en gebruiken	
Blok 15		Ik pas bij het schrijven interpunctieregels toe	
Blok 16		Ik ken de fasen van het schrijfmiddel	
Blok 16		Ik kan gebruik maken van cursief, onderstrepingen, omlijningen, kleurgebruik en vetgedrukte teksten	
Blok 16		Ik kan illustraties e.d. gebruiken om de teksten te ondersteunen en te verduidelijken	
Blok 16		Ik kan gebruik maken van een hoofdstukkenindeling, kopjes, paragrafen en alinea's	

20

Digitaal portfolio
mappenstructuur

- ▼ Schrijfproces
 - ▼ 01. Schrijftaak 1 - groep 4
 - > 01. Oriëntatie
 - > 02. Schrijven
 - > 03. Tekstbespreking
 - > 04. Reviseren
 - > 05. Redigeren en publiceren
 - > 02. Schrijftaak 2 - groep 4
 - > 03. Schrijftaak 1 - groep 5
 - > 04. Schrijftaak 2 - groep 5
 - > 05. Schrijftaak 1 - groep 6
 - > 06. Schrijftaak 2 - groep 6
 - > 07. Schrijftaak 1 - groep 7
 - > 08. Schrijftaak 2 - groep 7
 - > 09. Schrijftaak 1 - groep 8
 - > 10. Schrijftaak 2 - groep 8
- ▼ Schrijfproces
 - ▼ groep 4
 - > 01. Mijn schrijfauto biografie
 - > 02. Mijn leerdoelen en bijstellingen
 - > 03. Mijn verslag van portfolio bespreking
 - > 04. Mijn afsluitende schrijfpoddracht
 - > groep 5
 - > groep 6
 - > groep 7
 - > groep 8

21

Vragen?

Bedankt voor uw aandacht

22